

INFORMACJA, al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań, hol główny, tel.: 61 626 66 66; fax 61 626 67 44, e-mail: kancelaria@umww.pl

kpt Maria Krzyżańska

kpt Maria Krzyżańska

ps. Mała

15.11.1924

Źródło zdjęcia: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

Wieloletnia Wiceprezes Okręgu Wielkopolska Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej i Kapitan rezerwy Wojska Polskiego. Maria Krzyżańska urodziła się 15 listopada 1924 r. w Gnieźnie, w rodzinie Łucjana Mikołajczaka i Marii z domu Jaroszewskiej. Miała dwie siostry, starszą Ewę i młodszą Irkę. Mieszkała z rodziną w bardzo dobrych warunkach, w pięciopokojowym mieszkaniu w Gnieźnie przy ul. Warszawskiej, nad drogerią, której właścicielem był jej ojciec. W domu mieli gospodynię i pokojówkę. W styczniu 1939 r. bardzo poważnie zachorowała i wojna zastała ją w Smukale w sanatorium dla dzieci. Przebywała tam w jednoosobowym pokoju z balkonem. Udzielała się również w harcerstwie, ponieważ jej siostra należała do Sodalii Marianus. Maria była druhną, ale choroba znacznie wyłączała ją z życia szkolnego, dlatego nie mogła angażować się w takim stopniu, jak chciała.

W listopadzie 1939 r. po wybuchu II wojny światowej jej rodzina została wysiedlona do Piotrkowa Trybunalskiego, który znajdował się na terenie Generalnego Gubernatorstwa. Początkowo związane były z siostrą Ewą z Narodowymi Siłami Zbrojnymi, gdzie składały przysiężenie. Następnie Ewa spotkała Artura Moraczewskiego, który był porucznikiem ps. Morus i w związku z tym zdecydowały się na przejście do Armii Krajowej. Tam składała przysięgę, która była dla niej szczególnie ważna i wzruszająca, ponieważ złożyła ją w konspiracyjnych warunkach na ręce przyszłego męża Henryka Krzyżańskiego ps. „Stefan”, który wyróżnił ją na tle innych kobiet przez pocałunek w rękę. Siostra Ewa, która pełniła funkcję szefowej łączności konspiracyjnej kierowała kancelarią piotrzkowskiego Kedywu. Również Maria zaczęła angażować się w coraz większym wymiarze w działalność konspiracyjną. Kancelaria była punktem kontaktowym, w którym przeprowadzane były ważne działania. Została łączniczką, która przenosiła broń oraz rozkazy i prowadziła nasłuch radiowy. W październiku 1944 r. została wraz z siostrą Ewą aresztowana po dekonspiracji struktur w Piotrkowie, a następnie po zwolnieniu do końca wojny ukrywały się w Wolbrzu.

Po zakończeniu wojny w 1945 r. Maria wraz z rodziną wrócili do Gniezna, a rok później wyszła za męża za Stefana. Rozpoczęła następnie studia na Akademii Handlowej i wraz z mężem zajmowała się prowadzeniem drogerii, którą odzyskali. Niestety władze komunistyczne skonfiskowały ich drogerię. Po tym wydarzeniu Maria została księgową w rozlewni piwa, a następnie w Zjednoczeniu Przemysłu Terenowego i Motoryzacyjnego w Gnieźnie. Z czasem wraz z mężem przenieśli się do Poznania. Później aktywnie działała na rzecz upamiętnienia zasług kobiet z Wielkopolski walczących w szeregach AK.

Uwielbia spotkania z młodzieżą, przekazuje kolejnym pokoleniom nie tylko wiedzę historyczną, ale też daje obraz prawdziwej patriotki.

Uhonorowana Krzyżem Armii Krajowej, Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Partyzanckim oraz Medalami „Pro Memoria” i „Pro Patria”.

Wkrótce opublikujemy kolejny biogram!

Projekt powstał we współpracy z oddziałem IPN Poznań oraz Muzeum Martyrologicznym w Żabikowie.

Dziękujemy za odwiedziny i zapraszamy ponownie